

תיקון סעיף 9(5) לפקודת מס הכנסה

פברואר 2022
חוזר מקצועי מספר 26/22

ברצוננו להביא לידיעתכם, את דבר תיקון סעיף 9(5) לפקודת מס הכנסה החל על הכנסה מיגיעה אישית שהופקה החל מיום 1 בינואר 2022.

מזכיר, כי סעיף 9(5) לפקודת מס הכנסה מעניק פטור ממס הכנסה לעיוור ונכה 100%, בהתאם לכללים שנקבעו בסעיף (להלן - "נכות מזכה").

ביום 15 בנובמבר 2021, בתיקון מספר 257 לפקודת מס הכנסה, תוקן סעיף 9(5) ונערכה בו הבחנה בין: נכים שזכאים ל"תגמול חודשי" לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 או לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, תש"ל-1970 - לגביהם יחול סעיף 9(5)(א), לבין מי שאינם זכאים ל"תגמול חודשי" - לגביהם יחול סעיף 9(5)(א1).

להלן עיקרי התיקון, הוראות תחולה ומעבר למי שנקבעה נכותו לתקופה של 365 יום ומעלה:

- סעיף 9(5)(א1) חל על עיוור או נכה שאינו זכאי ל"תגמול חודשי" לפי החוקים לעיל - לגביו חלו השינויים הבאים:
 - תקרת הפטור - תקרת הפטור להכנסה מיגיעה אישית, למי שנקבעה לו נכות לתקופה של 365 ימים או יותר ואינו זכאי ל"תגמול חודשי", תעמוד על 409,200 ש"ח בשנת 2022.
 - אופן קביעת שיעור ה"נכות המזכה" - למי שנקבעה לו נכות של 90% לפחות והנכות נקבעה מחמת שלקה באיברים שונים והאחוז הנ"ל הוא תוצאה של חישוב מיוחד של הליקוי באברים השונים, נדרש שתיקבע נכות בשיעור של 40% לפחות בשל אחד הליקויים. בחישוב אחוזי הנכות כאמור, לא נדרש שאחוזי הנכות בחישוב אריתמטי יהיו 100% לפחות. כלומר, ייתכן הפטור אף אם חיבור אריתמטי של סעיפי הליקוי נמוך מ-100%.
- סעיף 9(5)(א) יחול על עיוור או נכה הזכאים ל"תגמול חודשי" ללא קשר לחוק לפיו נקבעה נכותו המזכה:
 - תקרת הפטור - למבוטח שנקבעה לו נכות לתקופה של 365 ימים או יותר וזכאי ל"תגמול חודשי" במשך כל שנת המס - תקרת הפטור להכנסה מיגיעה אישית תעמוד על 628,800 ש"ח בשנת 2022.
 - היה והזכאות ל"תגמול חודשי" אינה לשנת מס מלאה, ותקופת הנכות עולה על תקופת הזכאות ל"תגמול חודשי", תחושב תקרת פטור משוקללת עם תקרת הפטור של 409,200 ש"ח, באופן יחסי.
- אופן קביעת שיעור ה"נכות המזכה" - אם ביום תחילת הזכאות לפטור, הפונה זכאי ל"תגמול חודשי" לצמיתות א שתחילת זכאותו לפטור היא בתוך תקופת זכאות זמנית ל"תגמול חודשי" לתקופה של 12 חודשים לפחות - זכאותו לפטור תחושב בהתאם להוראות סעיף 9(5)(א).

חישוב הפטור זהה לחישוב כפי שהיה לפני התיקון - כלומר, בחישוב משוקלל אין דרישה לסעיף ליקוי אחד של 40%, אך יש דרישה שסיכום אריתמטי של סעיפי הליקוי יהיה בשיעור 100% לפחות.

• תחולה והוראות מעבר

- כל מי שנכותו נקבעה לפי סעיף 9(5) לפקודה לפני תיקונו וכל מי שהגיש בקשה לקביעת אחוזי נכותו עד ליום 1 בדצמבר 2021 או שפנה לפקיד השומה בבקשה להופיע בפני ועדה רפואית (כולל הגשה מלאה של כל המסמכים) עד ליום 1 בדצמבר 2021 - יחולו לגביו הוראות הסעיף טרם תיקונו, בכפוף לעדכון התקרות.
- כל מי שיפנה לוועדה כאמור מיום 2 בדצמבר 2021 - תקבע זכאותו בהתאם להוראות הסעיף לאחר תיקונו.
- במקרים בהם תקופת הנכות קצרה מ-365 יום - אין שינוי בהוראות הסעיף. יובהר, כי אין שינוי בתקרות הפטור לשנות המס עד וכולל שנת המס 2021.

זכיר, כי עיוור או נכה, המבקש לקבל פטור ממס על פי סעיף 9(5) (לפני ואחרי התיקון), צריך לפנות לפקיד השומה ולהגיש בקשה לפטור ממס.

במידה ונקבעו למבקש אחוזי נכות לפי אחד החוקים - חוק הנכים (תגמולים ושיקום), חוק הביטוח הלאומי, חוק נכי מלחמה בנאצים, חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, חוק לפיצוי נפגעי גזת - יש להגיש את הבקשה על גבי טופס מספר 1516, בצירוף פרוטוקול הוועדה.

במידה ולא נקבעו למבקש אחוזי נכות לפי אחד מהחוקים הנ"ל - יש לפנות לפקיד השומה בבקשה להופיע בפני ועדה רפואית - הבקשה תוגש על גבי טופס מספר 169, בצירוף מסמכים רפואיים ותשלום למוסד לבטוח לאומי (לצורך הבדיקה הרפואית).

בדבר שאלות נוספות ניתן לפנות לר"ח זוהר קומה: 04-6002153, zohark@britcpa.co.il